

42 **בַּעֲלָהָּ** ⁶ שתתעלה אפילו מעל בעלה (כשם ש'עטרה', הכתר, היא מעל ראש
43 האדם). **וְהִינוּ, שְׂתַכְלִית הַחֲבִיבוֹת הַיָּא בַּשָּׁם בַּת דְּוָקָא, שְׂזָהוּ**
44 **עֲנִין בַּת צִיּוֹן** התואר שבו כנסת ישראל נקראת בפסוק זה.

45 **(ב) וַיֵּשׁ לְקִשְׁרֵהּ זֶה** את דברי המדרש הללו על הדרגות השונות בהם
46 נקראת כנסת ישראל – "בתי", "אחותי,
47 אמי" **עַם מָה שְׂכָתוֹב⁷ פָּדָה**
48 **בְּשָׁלוֹם נִפְשֵׁי מְקָרְב לִי כִי**
49 **בְּרַבִּים הָיוּ עֲמָדִי, שְׂבָאֲמִירַת**
50 **פְּסוּק זֶה** עמד רבנו הזקן בשעה
51 שנחשב על שחרורו ממאסרו **נִרְמָזוּ**

52 **ג' הַקְּוִין** הכלליים של עבודת ה'
53 **תּוֹרָה עֲבוּדָה (תְּפִלָּה)**
54 **וּגְמִילוֹת חֲסָדִים, כְּפִי שְׂדָרְשׁוּ**
55 **עַל פְּסוּק זֶה** "פדה בשלום..."
56 **בְּגִמְרָא⁸ אָמַר הַקְּב"ה כָּל**
57 **הַעוֹסֵק בַּתּוֹרָה וּבְגִמְלוֹת**
58 **חֲסָדִים וּמִתְפַּלֵּל עִם הַצִּיּוֹר,**
59 **מַעֲלָה אֲנִי עָלָיו כְּאִילוֹ פְּדָאֲנִי**
60 **לִי אֵת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, כְּכִיכּוֹל,**
61 **וּלְבָנִי וְאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִבֵּין**
62 **אוֹמְרוֹת הָעוֹלָם, כִּי ג' הַקְּוִין**
63 **תּוֹרָה עֲבוּדָה וּגְמִילוֹת חֲסָדִים**
64 **הֵם מְקַבְּלִים עִם ג' הָעֲנִינִים**
65 **דְּאֲמִי אַחֲוִיתִי וּבְתִי⁹.**

66 **וּכְשֶׁם שְׂבָג' הָעֲנִינִים דְּאֲמִי**
67 **אַחֲוִיתִי וּבְתִי, הִגָּה תְּכִלִּית**
68 **הַחֲבִיבוֹת הַיָּא בְּכַחֲנִיתַת בַּת,**
69 **שְׂבִסּוּפּוֹ שֶׁל דְּבַר הַיָּא הַתּוֹאֵר שְׂמִבְטָא**
70 **חֲבִיבוֹת יוֹתֵר מִשָּׂאֵר הַתּוֹאֵרִים כְּמוֹ כֵּן**
71 **בְּג' הַקְּוִין תּוֹרָה עֲבוּדָה**
72 **וּגְמִילוֹת חֲסָדִים, הִגָּה הָעֵינְקֵר**
73 **הוּא הָעֲנִין דְּגְמִילוֹת חֲסָדִים,**
74 **שְׂכַנְגַּד הַתּוֹאֵר "בתי" שְׂהָרִי יָדוּעַ**
75 **שְׂכַלְלוֹת הַמְּצוֹת נִקְרָאוֹת**
76 **בְּשֶׁם צְדָקָה, שְׂנִקְרָאֵת בְּרַבִּי**
77 **חֲכַמִּינוּ ז"ל נִקְרָאֵת בְּשֶׁם "מְצוּה" סַתֵּם**
78 **וּכְמִרְוִמָּזָה גַם בְּזֶה שְׂיִשְׂרָאֵל**

הַקְּוִין תּוֹרָה עֲבוּדָה וּגְמִילוֹת חֲסָדִים, הִגָּה הָעֵינְקֵר הוּא הָעֲנִין דְּגְמִילוֹת חֲסָדִים,

שְׂהָרִי יָדוּעַ שְׂכַלְלוֹת הַמְּצוֹת נִקְרָאוֹת בְּשֶׁם צְדָקָה, וּכְמִרְוִמָּזָה גַם בְּזֶה שְׂיִשְׂרָאֵל

1 נאמר בנבואת זכריה, בפסוק הפותח את הפטרת שבת חנוכה:

2 **רְנִי וְשִׂמְחִי בַת צִיּוֹן¹. וּמְדַיֵּק רַבִּינוּ הַזְּקֵן (בַּעַל הַשְּׂמִחָה**
3 **וְהַגְּאוּלָּה דִּי"ט כְּסִלּוֹ** שיצא ממאסרו ביום י"ט כסלו, בסמיכות לימי
4 החנוכה) **ב'תּוֹרָה אור'** במאמר **דְּבוּרֵי-הַמִּתְחִיל** הפותח בפסוק זה,

5 **ושואל מִהוּ עֲנִין** תוכן הכתוב **רְנִי**
6 **וְשִׂמְחִי², דְּלִכְאוּרָה הָרִי זֶה**
7 **כְּפָל לְשׁוֹן** כי גם "רני" וגם
8 "שמחי" הוא לשון שמחה. **וְגַם,**
9 **לְמָה נִקְרָאֵת כְּנִסְתָּה יִשְׂרָאֵל**
10 **שְׂעִלִּיה אֲמַר הַכְּתוּב "רני ושמחי בת**

11 **ציון" בְּשֶׁם בַּת דְּוָקָא³ ולא בכינוי**
12 **אחר. וּמִבִּיא עַל זֶה רַבְנּוּ הַזְּקֵן**
13 **בְּאוֹתוֹ מֵאֲמַר מָה שְׂכָתוֹב**
14 **בְּמִדְרָשׁ⁴ מְשַׁל לְמִלָּךְ כּוֹי לֹא**
15 **זוֹ מִחֲבִבָּה עַד שְׂקָרָאָה בְּתִי**
16 **כוֹי, לֹא זוֹ מִחֲבִבָּה עַד**
17 **שְׂקָרָאָה אַחֲוִיתִי כּוֹי לֹא זוֹ**
18 **מִחֲבִבָּה עַד שְׂקָרָאָה אֲמִי, (וזה**
19 **לשון המדרש (לפי אחת הנוסחאות):**
20 **"שאל ר' שמעון בן יוחאי את ר' אלעזר**
21 **בר' יוסי, אפשר ששמעת מאביך מהו**
22 **ב'עטרה שעטרה לו אמר? אמר לו:**
23 **משל למלך שהיה לו בת והיה אוהבה**
24 **יותר מדאי, לא זו מחבבה עד שקראה**
25 **אחותי, לא זו מחבבה עד שקראה אמי.**
26 **כך בתחילה חיבב הקדוש ברוך הוא**
27 **את ישראל וקראן בתי, 'שמעי בת**
28 **וראי'. לא זו מחבבה עד שקרא אותן**
29 **אחותי, שנאמר 'אחותי רעייתי'. לא זו**
30 **מחבבה עד שקרא אותן אמי, שנאמר**

31 **'שמעו אלי עמי ולאומי' - 'ולאמי'**
32 **כתיב. עמד ר' שמעון בן יוחאי ונשקו**
33 **על ראשו. אמר לו: אילו לא באתי אלא**
34 **לשמוע דבר זה דיי"ו) וּמִסִּים⁵,**
35 **הַמְדַרְשׁ שְׂלַעֲתִיד־לְבָא כְּתִיב**
36 **רְנִי וְשִׂמְחִי בַת כּוֹי, שְׂבַחֲנִיתַת**
37 **בַּת שְׂכִיּוֹם הַיָּא דְּרַגָּה נְמוּכָה, וְהִיא**
38 **הַתּוֹאֵר שְׂבַח קְרָא הַמֶּלֶךְ לְבַתוֹ בְּתַחֲלִית**
39 **הַחֲבִיבוֹת שְׂלַה תַּעֲלָה בְּיַתֵּר**
40 **שְׂאֵת, וְהַיָּבִת' תַּהֲפֹךְ לְהִיּוֹת**
41 **בְּכַחֲנִיתַת אֲשֶׁת חֵיל עֲטָרַת**

בס"ד. שבת פרשת מקץ, שבת חנוכה, ה'תשכ"ז (הנחה בלתי מוגה)

1 **רְנִי וְשִׂמְחִי בַת צִיּוֹן¹. וּמְדַיֵּק רַבִּינוּ הַזְּקֵן (בַּעַל**
2 **הַשְּׂמִחָה וְהַגְּאוּלָּה דִּי"ט כְּסִלּוֹ) ב'תּוֹרָה**
3 **אור' דְּבוּרֵי-הַמִּתְחִיל זֶה, מָהוּ עֲנִין רְנִי וְשִׂמְחִי²,**
4 **דְּלִכְאוּרָה הָרִי זֶה כְּפָל לְשׁוֹן. וְגַם, לְמָה נִקְרָאֵת**
5 **כְּנִסְתָּה יִשְׂרָאֵל בְּשֶׁם בַּת דְּוָקָא³. וּמִבִּיא עַל זֶה מָה**
6 **שְׂכָתוֹב בְּמִדְרָשׁ⁴ מְשַׁל לְמִלָּךְ כּוֹי לֹא זוֹ מִחֲבִבָּה**
7 **עַד שְׂקָרָאָה בְּתִי כּוֹי, לֹא זוֹ מִחֲבִבָּה עַד שְׂקָרָאָה**
8 **אַחֲוִיתִי כּוֹי לֹא זוֹ מִחֲבִבָּה עַד שְׂקָרָאָה אֲמִי,**
9 **וּמִסִּים⁵, שְׂלַעֲתִיד־לְבָא כְּתִיב רְנִי וְשִׂמְחִי בַת כּוֹי,**
10 **שְׂבַחֲנִיתַת בַּת תַּעֲלָה בְּיַתֵּר שְׂאֵת, לְהִיּוֹת בְּכַחֲנִיתַת**
11 **אֲשֶׁת חֵיל עֲטָרַת בַּעֲלָהָּ⁶. וְהִינוּ, שְׂתַכְלִית**
12 **הַחֲבִיבוֹת הַיָּא בְּשֶׁם בַּת דְּוָקָא, שְׂזָהוּ עֲנִין בַּת**
13 **צִיּוֹן.**

14 **(ב) וַיֵּשׁ לְקִשְׁרֵהּ זֶה עִם מָה שְׂכָתוֹב⁷ פָּדָה בְּשָׁלוֹם**
15 **נִפְשֵׁי מְקָרְב לִי כִי בְּרַבִּים הָיוּ עֲמָדִי,**
16 **שְׂבִפְסוּק זֶה נִרְמָזוּ ג' הַקְּוִין תּוֹרָה עֲבוּדָה**
17 **(תְּפִלָּה) וּגְמִילוֹת חֲסָדִים, כְּפִי שְׂדָרְשׁוּ עַל זֶה**
18 **בְּגִמְרָא⁸ אָמַר הַקְּב"ה כָּל הַעוֹסֵק בַּתּוֹרָה**
19 **וּבְגִמְלוֹת חֲסָדִים וּמִתְפַּלֵּל עִם הַצִּיּוֹר, מַעֲלָה**
20 **אֲנִי עָלָיו כְּאִילוֹ פְּדָאֲנִי לִי וּלְבָנִי מִבֵּין אוֹמְרוֹת**
21 **הָעוֹלָם, כִּי ג' הַקְּוִין תּוֹרָה עֲבוּדָה וּגְמִילוֹת**
22 **חֲסָדִים הֵם ג' הָעֲנִינִים דְּאֲמִי אַחֲוִיתִי וּבְתִי⁹.**

23 **וּכְשֶׁם שְׂבָג' הָעֲנִינִים דְּאֲמִי אַחֲוִיתִי וּבְתִי, הִגָּה**
24 **תְּכִלִּית הַחֲבִיבוֹת הַיָּא בְּכַחֲנִיתַת בַּת, כְּמוֹ כֵּן בְּג' הַקְּוִין**
25 **תּוֹרָה עֲבוּדָה וּגְמִילוֹת חֲסָדִים, הִגָּה הָעֵינְקֵר הוּא הָעֲנִין דְּגְמִילוֹת חֲסָדִים,**
26 **שְׂהָרִי יָדוּעַ שְׂכַלְלוֹת הַמְּצוֹת נִקְרָאוֹת בְּשֶׁם צְדָקָה, וּכְמִרְוִמָּזָה גַם בְּזֶה שְׂיִשְׂרָאֵל**

1 זכריה ב, יד. - התחלת ההפטרה דשבת חנוכה. 2 תו"א מקץ לו, סע"ד. 3 שם, א. 4 שמו"ר ס"פ פקודי. השש"ר ספ"ג. 5 שם, ד. 6 משלי יב, ד. 7 תהלים נה, יט. 8 ברכות ח, רע"א. ראה רשב"א וחדא"ג מהרש"א שם. הובאו באוה"ת (יהל אור) לתהלים שם ע' דר"רה. 9 ראה גם ד"ה רני ושמחי דש"פ בעלותך (תורת מנחם - התוועדויות חלק נ ע' 71. תו"מ סה"מ סיון ע' שנה). ד"ה זה דש"פ מקץ, שבת חנוכה תשמ"א.